

مداد کدام عالم از خون شهید گران بهاتر است

آیت الله العظمی جوادى آملی با بیان اینکه اگر کسی نهادهای سه‌گانه عقل نظری، عقل عملی و نفس لواحه را عالمانه بفهمد، حفظ کند، و هیچ کدام را خراب نکند، این می‌شود عالم عادل که هم خوب می‌فهمد، هم خوب عمل می‌کند و این عالم است که مداد او گران‌بهاتر از خون شهید است، گفت: اگر انسان مشکل درونی خود را حل نکند، توان حل مشکل جامعه را ندارد.

آیت الله العظمی جوادى آملی با بیان اینکه اگر کسی نهادهای سه‌گانه عقل نظری، عقل عملی و نفس لواحه را عالمانه بفهمد، حفظ کند، و هیچ کدام را خراب نکند، این می‌شود عالم عادل که هم خوب می‌فهمد، هم خوب عمل می‌کند و این عالم است که مداد او گران‌بهاتر از خون شهید است، گفت: اگر انسان مشکل درونی خود را حل نکند، توان حل مشکل جامعه را ندارد. به گزارش خبرگزاری مهر، آیت الله العظمی جوادى آملی در بخشی از سخنان خود در دیدار با رئیس دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن و هیئت همراه با اشاره به هفته قضاییه، یاد و خاطره شهدای این نیرو خصوصاً آیت الله دکتر بهشتی، شهید قدوسی و سایر شهدای این قوه را گرامی داشتند.

آیت الله العظمی جوادى آملی با بیان اینکه بسیاری از علوم در درون انسانیت انسان تعبیه شده است، اظهار داشتند: کشور دارای سه رکن قوه مقننه، قوه قضائیه و قوه مجریه است؛ یعنی در مملکت سه کار اصلی انجام می‌شود، یک عده قانون وضع می‌کنند، یک عده قانون را اجرا می‌کنند، یک عده بر اجرای صحیح قوانین و تطبیق آنها نظارت می‌کنند، اما این سه کار از کجا پیدا شده؟ چگونه نظام را با این سه قوه دارند اداره می‌کنند؟ بسیاری از علوم - اگر نگوییم همه علوم - را ذات اقدس الهی در درون انسانیت انسان تعبیه کرده است؛ یعنی ساختار انسان این‌چنین است انسان را طرزی آفرید که دستگاه تقنین دارد، دستگاه اجرا دارد، دستگاه قضا دارد.

ایشان ادامه دادند: در درون ما انسان‌ها سه نیروی کاملاً از هم جدا وجود دارد؛ یعنی ما در درون ما یک دستگاه مقننه و یک دستگاه اجرا و یک دستگاه قضائیه داریم. خدای سبحان ما را با این اضلاع سه‌گانه آفرید یعنی عقل نظری، عقل عملی و نفس لواحه.

معظم له در توضیح این سه رکن اظهار داشتند: ما به وسیله عقل نظری، هم «بود و نبود» که کارهای عقلی است را تشخیص می‌دهیم هم «باید و نباید» که کارهای شرعی و اخلاقی و حقوقی است را درک می‌کنیم، این دستگاه متولی اندیشه است، اینکه وحیی هست، نبوتی هست، پیغمبری هست، امامی هست، معجزه‌ای هست، عصمتی هست، کرامتی هست، ولایتی هست اینها مربوط به عقل نظر است. و اینکه چه باید بکنیم؟ کارهای فقهی را، کارهای حقوقی را، کارهای اخلاقی را، باید عادل باشیم، بیراهه نرویم، راه کسی را نبندیم، همه اینها را قوه نظری ما درک می‌کند و به منزله مجلس شورای اسلامی ماست که بخش اندیشه است خدا این را به ما داد که ما بفهمیم چه چیزی هست و چه چیزی نیست، چه چیزی خوب است و چه چیزی خوب نیست.

ایشان عقل عملی را مسئول تصمیم و نیت و اراده انسان دانستند و بیان داشتند: رکن دوم عقل عملی است یا همان دستگاه اجرایی انسان است که اراده، نیت، تصمیم، عزم، گرایش و امثال ذالک و همچنین کنترل شهوت و غضب به دست اوست، عقل عملی هیچ کار ادراکی ندارد، بلکه این قوه را هم ذات اقدس الهی به ما داد تا ما به آنچه فهمیدیم عمل کنیم.

آیت الله العظمی جوادى آملی در تشریح رکن سوم گفتند: یک نیروی دیگری هم خدای سبحان به ما داد بنام دستگاه قضا که کارش مقایسه و سنجش است و نگاه می‌کند ببیند آنچه عقل نظر و قوه تقنین به عنوان «بود و نبود» و «باید و نباید» تصویب کرد آیا همان را عقل عملی یعنی قوه مجریه هم اجرا کرد یا نه؟! اگر برابر همان «باید و نباید» و «بود و نبود» عمل شده است این قوه قضائیه خوشحال و مسرور است و اگر مطابق نبود، افسرده و پژمرده است و سرزنش می‌کند این همان است که از آن به نفس لواحه یاد می‌شود.

ایشان ادامه دادند: اگر کسی این نهادهای سه‌گانه را عالمانه بفهمد، حفظ کند، و هیچ کدام را خراب نکند، این می‌شود عالم عادل که هم خوب می‌فهمد، هم خوب عمل می‌کند و این عالم است که مداد او گران‌بهاتر از خون شهید است. اما اگر او در هر یک از این سه بخش کوتاهی بکند آن بخش اندیشه یا بخش انگیزه را راه‌اندازی نکند و یا آن نفس لواحه و نیروی قضا و داور را با رشوه شهوت و غضب رام و خام کند، چنین شخصی درکی ندارد و گاهی به جایی می‌رسد که بد را خوب می‌داند، خوب را بد می‌داند.

ایشان با بیان این که اگر کسی نتواند مشکل خودش را حل کند، توان حل مشکل جامعه را نخواهد داشت، اظهار داشتند: اگر کسی در نهان و نهاد خودش عالم و عاقل بود؛ یعنی هم متولی اندیشه او، هم متولی انگیزه او و هم دستگاه قضایی او سالم بود این می‌تواند یک قاضی خوبی باشد و جامعه را به خوبی اداره کند، اما اگر کسی نتواند مشکل خودش را حل کند این توان حل مشکل جامعه را نخواهد داشت. بنابراین یکی از بهترین تحلیل‌های ایام قضا و قوه قضائیه و هفته قضائیه این است که ما بررسی کنیم درون ما - ان شاء الله - که سالم بود، یعنی کارهای اندیشه ما، انگیزه ما، دایره ما سالم بود جامعه را هم به طرف صلاح دعوت می‌کنیم.

ایشان در پایان نتیجه‌گیری فرمودند: اینکه خدای سبحان به ما دستور مراقبت و محاسبه داده است برای همین است که انسان محاسبه کند تا اگر خلاف کرده بود، نفس خودش را تنبیه کند. این بیان نورانی امیرالمؤمنین(ع) در نهج البلاغه است که «هِيَ تَفْسِي أَرُوضُهَا بِالتَّقْوَى» من راض و تمرین‌دهنده هستم خودم را با تقوا تمرین می‌دهم. فرق ما با معصومان این است که معصومان(ع) استغفار می‌کنند که گناه به طرف آنها نیاید که البته راه هم پیدا نمی‌کند، اما ما استغفار می‌کنیم که گناه‌های آمده را برداریم، برای آنها دفع است و برای ما رفع است.